

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Liikenne- ja viestintäministeriö
lausuntopalvelu.fi

Lausunto
Suorsa/MT

1 (5)
98/03.04.00.00/2018

24.9.2018

Lausuntopyyntöne 28.8.2018, LVM/1436/03/2018

Luonnos liikenne- ja viestintäministeriön asetukseksi maanteiden ja rautateiden runkoverkosta ja niiden palvelutasosta

Johdanto

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja liitteenä olevasta luonnoksesta liikenne- ja viestintäministeriön asetukseksi maanteiden ja rautateiden runkoverkosta ja niiden palvelutasosta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi runkoverkkoasetus, jolla säädettäisiin valtakunnalliseen runkoverkkoon kuuluvista maanteista ja rautateista. Lisäksi runkoverkkoasetuksella säädettäisiin runkoverkolla noudatettavasta palvelutasosta siihen kuuluvilla maanteilla ja rautateilla.

Yhteisen ja korkean matkojen ja kuljetusten palvelutason varmistaminen runkoverkkopäätöksellä edistää elinkeinoelämän kilpailukykyä ja eri alueiden välistä saavutettavuutta sekä tarjoaa tärkeää tietoa elinkeinoelämän toiminnan suunnittelun tueksi. Runkoverkko perustuu olemassa oleviin valtion maanteihin ja rautateihin. Runkoverkolla luodaan edellytyksiä uusien palveluiden kehittymiselle sekä matka- ja kuljetusketjujen toimivuudelle. Määrittelyn kriteereinä on käytetty maanteiden ja rautateiden liikennemääriä, alueellista saavutettavuutta ja verkollista kokonaisuutta. Lisäksi runkoverkon määrittelyssä on otettu huomioon TEN-T -ydinverkko. Määrittelyssä on huomioitu sekä nykytilanne, että ennusteet tulevasta kehityksestä.

Tausta

Runkoverkkoasetuksen valmistelu on kytkeytynyt maantielain (503/2005, nyk. laki liikennejärjestelmästä ja maanteista) ja ratalain (110/2007) uudistukseen. Liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain ja ratalain muutokset hyväksyttiin kesällä 2018 eduskunnassa ja ne tulivat voimaan 1.8.2018.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on säätää maanteiden ja rautateiden kuulumisesta valtakunnallisesti merkittävään runkoverkkoon siten, kun liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (503/2005) 4 §:n 3 momentissa ja ratalain

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Liikenne- ja viestintäministeriö
lausuntopalvelu.fi

Lausunto
Suorsa/MT

2 (5)
98/03.04.00.00/2018

24.9.2018

(110/2007) 4 §:n 3 momentissa säädetään. Esityksen keskeisenä tavoitteena on lisäksi varmistaa runkoverkkoon kuuluvien maanteiden ja rautateiden muuta tie- ja rataverkkoa korkeampi palvelutaso.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto lausuu asetuseronnoksesta seuraavaa:

1. Maanteiden runkoverkko ja sen luokittelu

Luonnos runkoverkkosuunnitelmaksi esitettyssä muodossa ei tyydytä Pohjois-Karjalan maakuntaliittoa. Ehdotus on asetuksen yleisten tavoitteiden vastainen. Maakuntaliiton mielestä runkoverkon kuulumisen palvelutasoltaan II-luokkaan johtaa pitkällä tähtäimellä siihen, että Pohjois-Karjalan suhteellinen saavutettavuus ja alueen elinkeinoelämän toimintaedellytykset tulevat heikkenemään suhteessa I-luokan runkoverkkoon kuuluviin maakuntiin.

Tärkeimpänä muutoksena maanteiden runkoverkkoon Pohjois-Karjalan maakuntaliitto esittää, että valtatie 6 Imatralta Joensuuhun lisätään I-luokan maanteiden runkoverkkoon.

Joensuu kasvavana 76 000 asukkaan yliopisto-, koulutus- ja tutkimuskäytönä, vahvana kansallisen ja kansainvälisen metsäosaamisen keskittymänä sekä kansainvälisen ja kansallisen eturivin yritysten kotikaupunkina edellyttää elinkeinoelämän kilpailukykyä ja alueen saavutettavuuden näkökulmasta kuulumista palvelutasoltaan runkoverkon I-luokkaan.

Lisäksi Pohjois-Karjalan maakuntaliitto esittää, että valtatie 23 välillä Viinijärvi–Varkaus, valtatie 6 välillä Joensuu–Kajaani ja valtatie 9 välillä Onkamo–Niirala lisätään runkoverkkoon.

Näiden lisäysten myötä myös Suomen itäosassa voitaisiin aidosti puhua runkoverkosta, joka yhdistää maakuntakeskukset toisiinsa sekä mahdollistaa yhteydet Venäjälle.

Pohjois-Karjalan monipuoliset ja runsaat luonnonvarat (metsä- ja pelto- biotalous, kivi ja kaivannaiset) ja niiden jatkojalostus lopputuotteiksi vaativat paljon maantiekuljetuksia maakunnan sisällä ja maakunnasta ulospäin. Esimerkkinä vuotuinen puun kasvu Pohjois-Karjalassa lähenee jo 10 miljoonaa kuutiota. Maakunnassa on useita kehittyviä metsäbiotalouden keskittyviä sekä niiden ohella vireillä uusia investointisuunnitelmia.

Pohjois-Karjalan MAAKUNTALIITTO

Liikenne- ja viestintäministeriö
lausuntopalvelu.fi

Lausunto
Suorsa/MT

3 (5)
98/03.04.00.00/2018

24.9.2018

Runkoverkkoon tehdyistä lisäyksistä erityisesti valtatie 6 välillä Joensuu–Kajaani sekä valtatie 9 välillä Onkamo–Niirala kuuluvat perustellusti II-luokan runkoverkkoon. Valtatie 6 Kajaanista Joensuuhun ja edelleen Niiralan kautta Venäjän Karjalaan on myös anseerattu liikenteen ja elinkeinoelämän kehittämiskäytäväksi (NiiKa) osana Barentsin kansainvälistä liikennejärjestelmäverkkoa. Kyse on henkilöliikenteen ja vapaa-ajan liikenteen ohella merkittävistä elinkeinoelämän kuljetuksista.

Runkoverkkoon kuuluvien maanteiden palvelutasoksi on nopeusrajoituksen osalta esitetty pääosin vähintään 80 km/h. Pohjois-Karjalan maakuntaliiton näkemyksen mukaan palvelutason tulee nopeuden osalta olla tavoitteellisempi: runkoverkolla tulee päästä pääosin ympärivuotiseen 100 km/h nopeuteen. Tämä tukei sekä henkilöautoliikenteen että erityisesti linja-autoliikenteen sujuvuutta ja ennakoitavuutta ympäri vuoden.

2. Rautateiden runkoverkko

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää käsittämättömänä, että Karjalan rata on jätetty henkilöliikenteen osalta runkoverkon ulkopuolelle Lappeenrantaan ja Joensuun välillä. Rataosa esitetään kuuluvaksi pelkästään tavaraliikenteen runkoverkkoon. Tämä on ristiriidassa parhaillaan suunnitellun itäradan uuden linjauksen kanssa.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto esittää rautateiden henkilöliikenteen runkoverkon osalta tärkeimpänä muutoksena, että rautateiden henkilöliikenteen runkoverkko tulee ulottaa Karjalan radalla Joensuuhun asti. Henkilöliikenteen runkoverkon nopeustason tulee olla vähintään 160 km/h ja pitkällä tähtäimellä tätäkin suurempi.

Helsingistä itään suunnitellun uuden ratalinjauksen ja Itäradan (Helsinki–lentoasema–Porvoo–Kouvola) sekä Karjalan radalle Imatra–Joensuu-välille tarvittavien toimenpiteiden tavoitteena on lyhentää matka-aika Joensuun ja Helsingin välillä noin kolmeen tuntiin. Rataosalla henkilöliikenteen määrä kasvaa voimakkaasti. Se tarvitsee pikaisesti Liikennevirastossa suunniteltuja parantamistoimia, joilla henkilöliikenteen nopeustasoa voidaan nostaa.

Mikäli Lappeenranta–Joensuu-väli jätetään rautateiden henkilöliikenteen runkoverkon ulkopuolelle eikä henkilöliikenteen runkoverkon nopeustaso ole vähintään 160 km/h, tavoiteltua kolmen tunnin matka-aikaa Joensuu–Helsinki-välille ei voida saavuttaa. Tällöin Pohjois-Karjalan ja koko itäisen Suomen suhteellinen saavutettavuus tulee heikkenemään.

Pohjois-Karjalan MAAKUNTALIITTO

Liikenne- ja viestintäministeriö
lausuntopalvelu.fi

Lausunto
Suorsa/MT

4 (5)
98/03.04.00.00/2018

24.9.2018

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto suhtautuu kriittisesti esitettyyn runkoverkon henkilöliikenteen nopeustasoon, joka luonnoksen mukaan on pääsääntöisesti vähintään 120 km/h. Mielestämme tämä ei osoita todellista halua lisätä junamatkustamista. Tällä tavoitetasolla ei myöskään paranneta maamme syrjäisimpien alueiden saavutettavuutta eikä saavuteta tavoitettuja ilmastotavoitteita.

Tavaraliikenteen osalta Joensuu–Kontiomäki-rata tulee Pohjois-Karjalan maakuntaliiton mielestä lisätä tavaraliikenteen runkoverkkoon. Rata tulee myös sähköistää.

Nurmeksessa, Lieksassa, Uimaharjussa ja Ilomantsissa on jo nyt biotalouden teollista tuotantoa. Näille alueille on tulossa lisää investointeja, jotka ovat lisänneet ja tulevat edelleen merkittävästi lisäämään kuljetuksia Joensuun ja Kontiomäen välisellä rataosuudella.

3. Niiralan rajanylityspaikan yhteydet

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto esittää tärkeimpänä muutoksena rautateiden tavaraliikenteen runkoverkkoon, että rataosa Säkäniemi–Niirala lisätään rautateiden tavaraliikenteen runkoverkkoon.

Pohjois-Karjalan Niirala on yksi neljästä Suomen ja Venäjän välisistä rautatieliikenteen ylityspaikoista. Se on tässä luonnoksessa ainoana näistä jätetty pois rautateiden tavaraliikenteen runkoverkosta. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää esitystä käsittämättömänä.

Rataosan tavaraliikenteen kuljetusmäärät ovat voimakkaassa kasvussa. Liukosellua kuljetetaan jo nyt säännöllisesti konttijunilla Kazakstanin kautta Kiinaan. Kuljetusmäärät tulevat jatkossa kasvamaan merkittävästi Stora Enson uusien Uimaharjuun suunniteltujen biotuotetehtaan lisäinvestointien myötä. Myös puukuljetukset Venäjältä Suomeen ovat kasvamassa Suomen mittavien biotalousinvestointien myötä. Kuljetusmäärät rataosalla tulevat selvästi ylittämään runkoverkon kriteereissä esitetyn 2,0 milj. tonnia/vuosi.

Niiralan rajanylityspaikalle johtava valtatie tulee Pohjois-Karjalan maakuntaliiton mielestä myös ehdottomasti kuulua maanteiden runkoverkkoon. Valtatielle 9 ollaan Onkamon ja Niiralan välille laatimassa tiesuunnitelmaa, jolla varaudutaan parantamaan tie nykyaikaiseksi turvallisesti ja sujuvaksi

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Liikenne- ja viestintäministeriö
lausuntopalvelu.fi

Lausunto
Suorsa/MT

5 (5)
98/03.04.00.00/2018

24.9.2018

valtatieksi, joka myös tulevaisuudessa pystyy välittämään lisääntyvän raja-
liikenteen sekä tavarakuljetusten että henkilöliikenteen osalta.

POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTALIITTO
Maakuntahallitus

Risto Poutiainen
vt. maakuntajohtaja

Jarmo Heiskanen
vs. hallinto- ja talousjohtaja